

Eerder vermeldden wij dat Mussert in september '40 had moeten aanvaarden dat zijn rivaal Rost van Tonningen 'tweede plaatsvervangend leider' van de NSB werd. Dat was eerder een titel dan een functie. Niet dat Mussert de formele promotie van Rost wiens deloyaliteit hem bekend was, aange-naam vond! Belangrijker dan die nieuwe titel was overigens het feit dat Mussert zich na zijn bezoek aan Berlijn door Seyss-Inquart had laten bepraten om de gehele scholing van het NSB-kader aan Rost over te laten. Wij veronderstellen dat Mussert daar alleen maar mee accoord ging omdat hij aannam dat het overgrote deel van dat kader wel bestand zou zijn tegen de verkondiging van de SS-ideologie die van Rost verwacht kon worden. Musserts vertrouwen was niet misplaatst. Rost brandde van verlangen om zijn nieuwe geloof aan het topkader van de NSB te prediken. Mussert liet de belangrijkste desbetreffende bijeenkomst tweemaal een maand uitstellen en toen zij tenslotte plaats vond (8 februari '41) was hij afwezig. Wèl liet hij voor alle zekerheid Rosts toespraak en de daarop volgende discussie van begin tot eind op grammofoonplaten vastleggen.

Rost gaf in hoofdzaak een overzicht van de vaderlandse geschiedenis dat met de Romeinse tijd aanving. Pas aan het slot kwam hij bij de actualiteit terecht. Hij betoogde toen dat er één groot, door Hitler geleid Germaans rijk moest komen. De zuiverheid van het bloed zou dat rijk bijeenhouden. 'Er is nodig', zei hij, 'een priesterschap, als u wilt, van de idee. De drager van de bloedgedachte in die zin is de SS . . . Het schoonste ideaal', aldus zijn peroratie,

'wat ooit in de wereld heeft bestaan: de zelfherkenning van alle stammen van één bloed, is bezig zich te voltrekken. Voor dat ideaal zijn wij allen bereid, of moeten wij bereid zijn, alles in te zetten, ook ons leven. En als dus eerstdaags als zichtbaar symbool van het nieuwe wordende Rijk de divisie-Viking, bestaande uit Duitsers, Nederlanders, Noren en Denen aan de strijd deelneemt, dan is daarmee de wordende Germaanse statenbond door het bloed bezegeld. Houzee!'¹

Applaus kwam er alleen van de aanwezige leden van de enkele maanden tevoren opgerichte Nederlandse SS, de overige NSB'ers hielden de handen op elkaar. Zij hadden zich danig geërgerd. Rost had wel het begrip 'statenbond' in de mond genomen, maar de strekking van zijn gehele betoog was dat er één *Reich* komen moest dat door de niet aan grenzen gebonden SS bijeengehouden zou worden. De SS zou gefundeerd zijn op 'de zuiverheid van het bloed'. Maar hoe stond het eigenlijk met 'het bloed', d.w.z. met de afstamming, van de zo hoog van de toren blazende spreker?

¹ Tekst: NSB, Leider, 18 d.